

*Електронний журнал «Ефективна економіка» включено до переліку наукових фахових видань України з питань економіки (Категорія «Б», Наказ Міністерства освіти і науки України № 975 від 11.07.2019). Спеціальності – 051, 071, 072, 073, 075, 076, 292.
Ефективна економіка. 2022. № 12.*

**DOI: <http://doi.org/10.32702/2307-2105.2022.12.22>
УДК 336.13**

I. П. Сидор,

*к. е. н., доцент, доцент кафедри фінансів ім. С. І. Юрія,
Західноукраїнський національний університет
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-4410-7083>*

О. В. Петрушка,

*к. е. н., доцент, доцент кафедри фінансів ім. С. І. Юрія,
Західноукраїнський національний університет
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-2065-8825>*

ВНУТРІШНІЙ АУДИТ В СИСТЕМІ НАДАННЯ ПОСЛУГ З ДЕРЖАВНОГО ПЕНСІЙНОГО СТРАХУВАННЯ

I. Sydor,

*PhD in Economics, Associate Professor, Associate Professor of the Department
of Finance S.Yuriy, Western Ukrainian National University*

O. Petrushka,

*PhD in Economics, Associate Professor, Associate Professor of the Department
of Finance S.Yuriy, Western Ukrainian National University*

INTERNAL AUDIT IN THE STATE PENSION INSURANCE SERVICE PROVISION SYSTEM

У статті проведено комплексне дослідження практики здійснення внутрішнього аудиту уповноваженими особами Пенсійного фонду України. Зроблено акцент на наявність недоліків діючої практики внутрішнього аудиту Фонду, зокрема щодо правового врегулювання питань проведення внутрішнього аудиту, кадрової політики, механізму проведення внутрішнього аудиту, використання дієвого моніторингу, формування звітності та результатів

аудиторської діяльності, корегування взаємодії підрозділів внутрішнього аудиту, обґрунтування показників якості і ефективності в їх діяльності.

Здійснено аналіз результатів проведення внутрішнього аудиту та відмічено позитивні аспекти діючої практики та спрямованість на досягнення стратегічних планів діяльності. Обґрунтовано напрями удосконалення механізму проведення внутрішнього аудиту в системі надання послуг з державного пенсійного страхування. В даному контексті увага зосереджена на обов'язковому врегулюванні питань щодо управління ризиками та визначення сфери ризикової діяльності з метою оперативного реагування на виклики часу у сфері надання послуг з державного пенсійного страхування.

In the Pension Fund of Ukraine, internal audit is the activity of the internal audit unit aimed at improving the management system, prevention of illegal, ineffective and ineffective facts use of budget funds provided for administrative management expenses, occurrence of errors or other deficiencies in the institution's activities, improvement of internal control characterize the quality of this management. The main principles of internal control and internal audit and the procedure for forming internal audit units are determined by the Cabinet of Ministers of Ukraine.

The domestic practice of conducting internal audits of the Pension Fund of Ukraine is not without its shortcomings, in particular with regard to the legal regulation of internal audit issues, personnel policy, the mechanism of internal audit, the use of effective monitoring, the formation of reports and results of audit activities, the adjustment of the interaction of internal audit units, the substantiation of quality indicators and efficiency in their activities.

During 2020-2021, the implementation of internal audit activities of the PFU was aimed at assessing the quality of the functioning of the structure, preventing the illegal and ineffective use of funds of the Pension Fund of Ukraine. This Fund is supposed to provide control over the activities of its territorial bodies, its activities are aimed at improving the system of managing funds, preventing the facts of their illegal and inefficient use.

As a result of the lack of provision of risk management activities in 2020-2021, the Pension Fund management does not have information materials regarding possible risks and risky areas of activity that can negatively affect the functional activity of the institution in terms of performing tasks and functions to achieve the set goal and strategic goals.

Identified shortcomings in the organization of internal control are primarily caused by the imperfection of the introduced control measures to reduce the impact of risks, insufficient information and communication exchange during the organization of processes, in some cases - an informal internal environment (absence of separate procedures for the distribution of powers).

Considering the above, the necessary conditions for improving the internal audit of the Pension Fund of Ukraine are:

- the need to take measures to improve the quality level of internal audits, document the progress and results of internal audits;

- provision of measures to increase the level of professional knowledge of employees of internal audit divisions (trainings, organization of the educational process);

- settlement of the issue of risk management and definition of the scope of risky activity in order to promptly respond to the challenges of time in the field of pension provision.

Ключові слова: *внутрішній аудит, Пенсійний фонд України, державне пенсійне страхування, державний контроль, фінансові і нефінансові порушення, внутрішні аудиторські перевірки, аудиторські докази.*

Keywords: *internal audit, Pension Fund of Ukraine, state pension insurance, state control, financial and non-financial violations, internal audit checks, audit evidence.*

Постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок із важливими науковими чи практичними завданнями. Системі державного пенсійного страхування притаманні низка системних недоліків, наявність яких в умовах економічної та фінансової кризи призвела до різкого погіршення фінансового становища Пенсійного фонду України. В основі причин, які призвели до такого становища знаходяться інституційні недоліки управління фінансами цієї важливої публічної установи. Одним із контрольних заходів в діяльності Пенсійного фонду України є його внутрішній аудит.

В Пенсійному фонді України внутрішнім аудитом є діяльність підрозділу внутрішнього аудиту, спрямована на удосконалення системи управління, запобігання фактам незаконного, неефективного та не результативного використання бюджетних коштів передбачених на адміністративно-управлінські видатки, виникненню помилок чи інших недоліків у діяльності

установи, поліпшення внутрішнього контролю характеризують якість цього управління. Основні засади здійснення внутрішнього контролю і внутрішнього аудиту та порядок утворення підрозділів внутрішнього аудиту визначаються Кабінетом Міністрів України.

Вітчизняна практика здійснення внутрішнього аудиту Пенсійного фонду України не позбавлена недоліків, зокрема щодо правового врегулювання питань проведення внутрішнього аудиту, кадрової політики, механізму проведення внутрішнього аудиту, використання дієвого моніторингу, формування звітності та результатів аудиторської діяльності, корегування взаємодії підрозділів внутрішнього аудиту, обґрунтування показників якості і ефективності в їх діяльності.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. У науковому середовищі питаннями удосконалення внутрішнього контролю за діяльністю органів виконавчої влади в Україні займаються: Дем'янишин В. [8], Каменська Т. [1], Кириленко О. [3; 8], Мних Є., Назарова К. [1], Русін В. [3; 8], Слободяник Ю. [1], Шашкевич О. [8], Шулюк Б. [3] та інші. Проте, проблеми реалізації механізму внутрішнього аудиту в діяльності Пенсійного фонду України потребують глибокого аналізу та визначення напрямів його удосконалення на конкретному етапі функціонування Фонду як відповідь на виклики часу.

Цілями статті є проведення аналізу діяльності підрозділів внутрішнього аудиту Пенсійного фонду України, визначення проблемних аспектів та намітити напрями їх удосконалення в системі внутрішнього контролю та аудиту у сфері публічних фінансів в Україні.

Виклад основних результатів. Діяльність з внутрішнього аудиту в Пенсійному фонді України та його територіальних органах організовано відповідно до вимог Порядку здійснення внутрішнього аудиту та утворення підрозділів внутрішнього аудиту, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 28 вересня 2011 року № 1001 «Деякі питання здійснення внутрішнього аудиту та утворення підрозділів внутрішнього аудиту» (із змінами) [2].

Виконання функцій з внутрішнього аудиту покладено на Департамент внутрішнього аудиту Пенсійного фонду України, управління/відділи внутрішнього

аудиту головних управлінь Пенсійного фонду України в областях та м. Києві (підрозділи внутрішнього аудиту). Діяльність підрозділів внутрішнього аудиту здійснюється за різними аспектами діяльності.

За кожним з напрямів діяльності окреслено показники (ключові і другорядні), які визначають якість виконання функції з внутрішнього аудиту.

Залежно від поставлених першочергових завдань об'єкти внутрішнього фінансового контролю в динаміці часу можуть змінюватися і набувати нового змісту [3, с. 112]. У таблиці 1 подано основні об'єкти внутрішнього аудиту Пенсійного фонду України у 2020-2021 роках.

**Таблиця 1. Основні об'єкти внутрішнього аудиту
Пенсійного фонду України у 2020-2021 роках**

№ п/п	Внутрішній аудит спрямовано на:
1.	– організацію обслуговування громадян, які звертаються до органів Пенсійного фонду України;
2.	– організацію роботи щодо надходження власних коштів до бюджету Пенсійного фонду України;
3.	– стан реалізації заходів, спрямованих на детінізацію відносин у сфері зайнятості населення;
4.	– повноту та своєчасність направлення підприємствам до відшкодування розрахунків фактичних витрат на виплату та доставку пенсій, призначених на пільгових умовах;
5.	– скорочення обсягів заборгованості за платежами;
6.	– правильність та своєчасність призначення і виплати пенсій, проведення їх перерахунків;
7.	– облік переплат пенсій, повнота охоплення заходами стягнення надміру виплачених коштів, списання переплат пенсій;
8.	– стан наповнення реєстру застрахованих осіб Державного реєстру загальнообов'язкового державного соціального страхування;
9.	– складання та виконання кошторису видатків на утримання органів Фонду;
10.	– використання коштів на утримання службових приміщень, транспортних засобів, оплату комунальних послуг та енергоносіїв;
11.	– облік матеріальних цінностей;
12.	– витрачання коштів на оплату праці;
13.	– стан здійснення публічних закупівель.

Джерело: складено авторами за даними [4]

Впродовж 2020-2021 років здійснення внутрішніх аудиторських заходів ПФУ було спрямовано на оцінювання якості функціонування структури, попередження незаконному та неефективному використанню коштів Пенсійного фонду України. Даним Фондом передбачається забезпечення контролю за діяльністю його

територіальних органів, його діяльність спрямована на удосконалення системи управління коштами, запобігання фактам незаконного і неефективного їх використання.

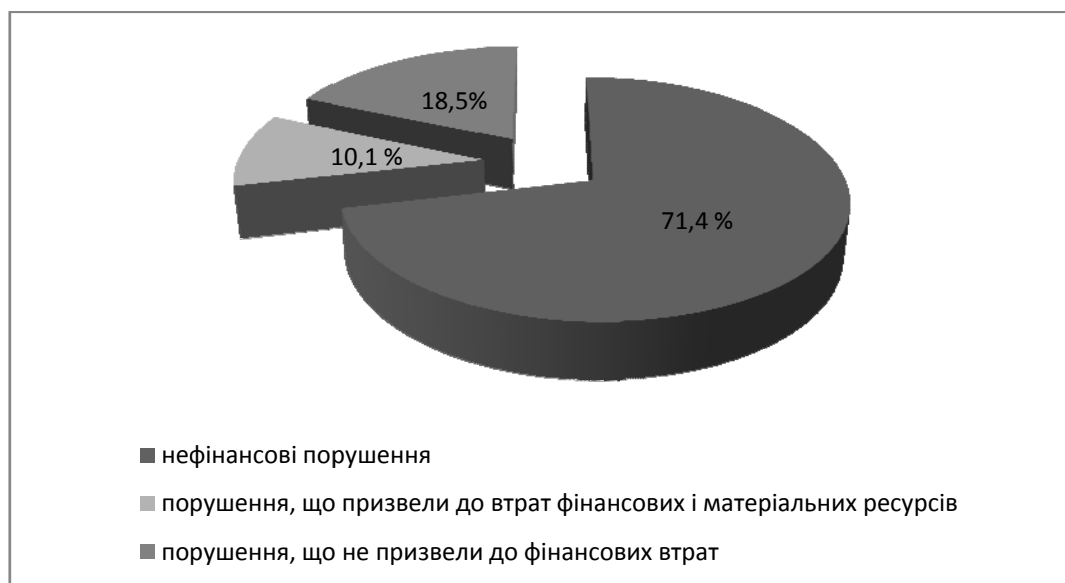
Відповідно до операційного плану діяльності ПФУ з внутрішнього аудиту у 2020 році було здійснено 145 внутрішніх аудиторських перевірок (у 2021 році – 141), встановлено 7,2 тис. нефінансових порушень і 2,3 тис. фінансових порушень на суму 11590,7 тис. грн., які у 702 випадках привели до втрати фінансових та матеріальних ресурсів на суму 3009,6 тис. грн. Водночас проведено 93 контрольних заходи за функціональними спрямуваннями територіальних органів ПФУ, під час яких виявлено правопорушень на загальну суму 1318,1 тис. грн.

У 2021 році внутрішніми аудитами встановлено 11,9 тис. фактів порушень на загальну суму 17,3 млн. грн., з яких 8,5 тис. фактів (71,4 % кількості виявлених) – нефінансові порушення (порушення у веденні бухгалтерського обліку, недостовірність наданої звітності), 1,2 тис. фактів (10,1 %) – порушення, що призвели до втрат фінансових і матеріальних ресурсів на суму 6,8 млн. грн. Серед них найпоширенішими були: переплати пенсій, заробітної плати, завищення вартості ремонтних робіт, завищення вартості комунальних послуг та інші. Також 2,2 тис. (18,5 %) – порушення, що не призвели до втрат, на суму 10,4 млн. грн., до них відносять: недоплати пенсій та заробітної плати з нарахуваннями на неї, заниження в обліку вартості активів, заниження/завищення нарахованого зносу, порушення при застосуванні рахунків бухгалтерського обліку, не відображено/неправильно відображено в обліку переплати пенсій, які відшкодовуються, інші (див. рис. 1).

За результатами внутрішніх аудитів у 2021 році усунуто 10,5 тис. виявлених фактів порушень (88,2 %), з них:

- 7,2 тис. нефінансових порушень;
- 1,1 тис. порушень, що призвели до втрат фінансових і матеріальних ресурсів (з урахуванням виявлених у попередніх періодах) на суму 5,1 млн. грн.;
- 2,2 тис. порушень, що не призвели до втрат (з урахуванням виявлених у попередніх періодах) на загальну суму 9,95 млн. грн. [6].

За результатами проведених аудиторських перевірок подано рекомендації щодо усунення недоліків та порушень, вдосконалення окремих напрямів діяльності територіальних органів ПФУ.

Рис. 1. Структура виявлених правопорушень внутрішнім аудитом Пенсійного фонду України у 2021 році

Джерело: складено авторами за даними [4; 5; 6; 7]

До бюджету Пенсійного фонду України у 2020 році надійшло 9968,8 тис. грн., з яких:

- за результатами внутрішніх аудиторських перевірок – 8650,5 тис. грн.,
- за результатами інших контрольних заходів – 1318,3 тис. грн.

Серед усіх правопорушень, виявлених при здійсненні перевірок на суму 11,59 млн. грн. найбільшу частку займаються інші правопорушення, пов'язані з функціональною діяльністю ПФУ, що складає 38,65 % або 4,48 млн. грн. та порушення порядку відшкодування фактичних витрат на виплату і доставку пенсій, призначених на пільгових умовах, застосування фінансових санкцій до платників та інше, що становлять 30,63 % або 3,55 млн. грн.

У таблиці 2 подано основні види правопорушень за результатами проведених внутрішніх перевірок у 2020-2021 роках в розрізі фінансових і нефінансових правопорушень.

Таблиця 2. Динаміка виявлених та усунутих порушень внутрішнім аудитом Пенсійного фонду України у 2020-2021 роках

процедури	порушення	2020 рік		2021 рік		Сальдо частки усунутих порушень, %
		кількість	%	кількість	%	
виявлено	фінансові	2281	100,0	1159	100,0	–
	нефінансові	7154	100,0	8576	100,0	–
усунуто	фінансові	1966	86,2	1072	92,6	6,4
	нефінансові	5245	73,3	7219	84,2	10,9

Джерело. Складено авторами за даними [4; 5; 6; 7]

Так, дані, відображені у таблиці 2 вказують на те, що органами ПФУ виявлено більше нефінансових правопорушень, ніж фінансових, зокрема, якщо кількість не фінансових правопорушень у 2020 році становила 7154, то фінансових – тільки 2281; у 2021 році кількість виявлених нефінансових правопорушень 8576, що у порівнянні з попереднім роком на 1422 одиниці більше, тоді як фінансових правопорушень виявлено 1159, що менше на 1122 ніж у попередньому році. Співвідношення частки фінансових і не фінансових порушень показує значну перевагу саме нефінансових порушень і дана тенденція посилюється у 2021 році у порівнянні з 2020 роком.

У 2021 році усунуто 92,6 % фінансових правопорушень, що більше на 6,4 %, ніж у 2020 році; а усунення нефінансових порушень становило 84,2 %, що більше на 10,9 % ніж у попередньому році.

Контрольно-перевірочна робота органів ПФУ передбачає здійснення контролю за дотриманням суб'єктами підприємницької діяльності вимог законодавства щодо пенсійного страхування і достовірністю документації, поданої для призначення пенсій.

Територіальними органами ПФУ у 2020 році проведено 180,8 тис. перевірок суб'єктів загальної системи державного пенсійного страхування, з яких 85,5 % або 154,6 тис. – стосовно обґрунтованої видачі документів для нарахування пенсій, 12,1 % або 21,9 тис. – стосовно дотримання суб'єктами підприємницької діяльності вимог законодавства у сфері загальнообов'язкового державного пенсійного страхування, 1,7 % або 3,1 тис. – з питань цільового і ефективного використання

коштів Пенсійного фонду України. Серед кількості перевірок, проведених органами ПФУ найбільшу частку – 85,5 % займають перевірки з призначення пенсій, їх абсолютний показник становить 154583.

В порівнянні з 2019 роком чисельність проведених перевірок скоротилася у зв'язку із встановленим карантинном і запровадженням відповідних обмежувачих протиепідемічних заходів для запобігання поширенню гострої респіраторної хвороби COVID-19. В результаті проведення перевірок виявлено правопорушень на суму 17,5 млн. грн., з них 57 % або 10,0 млн. грн. – це перевірки дотримання порядку використання коштів виплачуючими об'єктами пошти, банками, установами, в яких пенсіонери перебувають на повному державному утриманні; 25 % або 4,4 млн. грн. охоплено перевітками зі сплати збору на обов'язкове державне пенсійне страхування з певних видів господарських операцій; 18% або 3,1 млн. грн. – це перевірки суб'єктів підприємницької діяльності.

У 2020 році органами ПФУ здійснено забезпечення постійного контролю за використанням коштів ПФУ в організаціях, які здійснюють виплату та доставку пенсій, за дотриманням порядку і термінів виплати коштів. Зокрема, проведено 1036 перевірок банківських установ щодо вчасного зарахування, повернення коштів і порядку виплати пенсій та грошових допомог. В цілому встановлено порушень на суму 1433,7 тис. грн. Внаслідок проведення 735 перевірок об'єктів поштового зв'язку АТ «Укрпошта», які проводять виплати пенсій, встановлено порушення у розмірі 7551,5 тис. грн., за якими притягнуто 34 посадові особи до адміністративної відповідальності на суму 17,9 тис. грн. Щодо банківських установ та АТ «Укрпошта» застосовано фінансові санкції у розмірі 2566,8 тис. грн.

За результатами проведених 154,6 тис. перевірок щодо обґрунтування виданих документів для оформлення пенсійних виплат встановлено надання недостовірних відомостей у 48,4 тис. документів, що становить 31,3 %.

У 2020 році розроблено і впроваджено уніфіковані форми звітності, які формуються за результатами проведених планових (позапланових) заходів державного контролю з питань дотримання суб'єктами підприємницької діяльності вимог законодавчих актів щодо загальнообов'язкового державного пенсійного страхування, затверджених постановою правління ПФУ від 20.11.2019 № 20-1.

Також сформовано нормативи оцінки діяльності посадових осіб, які причетні до перевірок суб'єктів системи загальнообов'язкового державного пенсійного страхування.

Органами ПФУ подано близько 10 тис. позовів про стягнення боргу за платежами до ПФУ на загальну суму 5164,1 млн. грн., в тому числі 9,3 тис. цих позовів стосуються відшкодування витрат на виплату та доставку пільгових пенсійних виплат на суму 5141,9 млн. грн. Внаслідок позовної діяльності на рахунки територіальних органів ПФУ у 2021 році надійшло 769,2 млн. грн. (див. табл. 3).

Таблиця 3. Динаміка надходжень до бюджету ПФУ від позовної роботи за період 2020-2021 років

Рік	Заявлено позовів про стягнення заборгованості		Задоволено позовів про стягнення		Відмовлено у зв'язку з несплатою судового збору		Надійшло за позовами, млн. грн.
	кількість	сума, млн. грн.	кількість	сума, млн. грн.	кількість	сума, млн. грн.	
2020	10161	3597,8	1644	0,24	6953	2629,1	347,9
2021	9955	5164,1	1387	0,38	7385	3785,4	769,2

Джерело. Складено автором за даними [4; 5; 6; 7]

Разом з тим, 7385 позовів на загальну суму 3785,4 млн. грн., що складає 73% загального обсягу заявлених позовних вимог, залишено без розгляду судами за несплату органами ПФУ судового збору. У 2021 році примусовому виконанню підлягало 124,1 тис. виконавчих документів щодо стягнення до ПФУ 7,8 млрд. грн. Органами державної виконавчої служби стягнуто 99,7 млн. грн., що складає 1,8% суми, яка підлягала виконанню з врахуванням призупинених проваджень.

Територіальними органами ПФУ, які виконують права стягувача, проведено ознайомлення з 39,5 тис. виконавчих проваджень, зокрема 31,8% тих, які перебувають на виконанні, виявлено 871 порушень відповідно до яких подано 579 скарг на неправомірну діяльність чи бездіяльність державних виконавців.

Проблемним питанням в діяльності підрозділів внутрішнього аудиту у 2021 році було кадрове забезпечення підрозділів внутрішнього аудиту. Штатна чисельність підрозділів внутрішнього аудиту станом на 31.12.2021 становила 222 посадові одиниці, фактична чисельність – 165 осіб. Укомплектованість кадрами становить 74,3 %, вакантними залишаються 25,7 %

(57) посад в 11 підрозділах внутрішнього аудиту, у тому числі в Департаменті внутрішнього аудиту Пенсійного фонду України. Найнижчий відсоток укомплектованості в головних управліннях в Сумській області – 44,4 % (5 вакансій) та Донецькій області – 46,7 % (8 вакансій).

В ході внутрішніх аудитів проведено збір аудиторських доказів у 598 структурних підрозділах 25 головних управлінь, з них в 395 структурних підрозділах виявлено 423 випадки недоліків та проблемних питань. Більшість недоліків/проблем – 58,2 % (246 випадів) встановлено у функціонуванні системи внутрішнього контролю, 11,1 % (47) – щодо виконання завдань, визначених актами законодавства, 9,2 % (39) – якості надання адміністративних послуг, 7,6 % (32) – правильності ведення бухгалтерського обліку та достовірності фінансової і бюджетної звітності, 7,6 % (32) – надійності, ефективності та результативності інформаційних систем і технологій, 4,2 % (18) – використання і збереження активів та 2,1 % (9) – управління державним майном.

Типовими недоліками внутрішнього аудиту Пенсійного фонду України в останні роки можна визнати:

- недосконалість у використанні інструментів механізму проведення контрольних заходів за виконанням умов договорів про закупівлю;
- недостатній внутрішній контроль за якістю прийнятих документів для призначення, перерахунків та продовжень виплати пенсій у разі втрати годувальника та по інвалідності [8];
- неефективність заходів контролю за захистом інформації в інформаційно-телекомунікаційній системі Пенсійного фонду України;
- не врегульованість питань стосовно управління ризиками, а саме: «...визначення відповідальних посадових осіб за здійснення координації управління ризиками, здійснення ідентифікації ризиків в установі та у кожному структурному підрозділі, обрання способів реагування на ідентифіковані та оцінені ризики (зменшення, прийняття, розділення чи уникнення), встановлення порядку інформування керівництва установи про проведену оцінку ризиків, ризикові сфери діяльності установи для прийняття рішення щодо вжиття заходів контролю, документування управління ризиками тощо.» [5, с. 51].

Внаслідок незабезпечення даної діяльності з управління ризиками, управління Пенсійного фонду не володіє інформаційними матеріалами стосовно можливих ризиків та ризикових напрямів діяльності, які негативно здатні вплинути функціональну діяльність установи щодо виконання завдань і функцій для досягнення поставленої мети та стратегічних цілей.

Результати аналізу окремих аудиторських звітів, проведеного Рахунковою палатою України, в частині оцінки стану надходження коштів до бюджету ПФУ, дотримання норм чинного законодавства при виплаті пенсій, фінансово-бюджетної та кошторисної дисципліни, встановлено, що «...аудиторськими групами проводився аналіз виконання показників зі сплати збору з окремих видів господарських операцій, а також інформації про проведені перевірки з питань повноти сплати Збору, суми повернення надміру сплачених коштів. Водночас, оцінювання територіальними органами повноважень стосовно контролю за повнотою нарахування і своєчасністю сплати до державного бюджету збору з окремих видів господарських операцій у зазначених звітах не було надано» [5, с. 52].

Висновки з даного дослідження. Виявлені недоліки в організації внутрішнього контролю, насамперед, зумовлені недосконалістю запроваджених заходів контролю щодо зменшення впливу ризиків, недостатнім інформаційним та комунікаційним обміном при організації процесів, в окремих випадках – неформалізованим внутрішнім середовищем (відсутність окремих порядків розподілу повноважень).

Зважаючи на вище зазначене, необхідними умовами удосконалення внутрішнього аудиту Пенсійного фонду України виступають:

- необхідність вжиття заходів щодо удосконалення якісного рівня проведення внутрішніх аудитів, документування ходу та результатів внутрішнього аудиту;
- розробка програми забезпечення та підвищення якості внутрішнього аудиту на середньострокову перспективу;
- визначення та обґрунтування інструментарію проведення внутрішнього аудиту в Пенсійному фонді України та його територіальних органах;

- розробка програми із забезпечення та підвищення якості внутрішнього аудиту;
- передбачення заходів щодо підвищення рівня професійних знань працівників підрозділів внутрішнього аудиту (тренінгів, організації навчального процесу);
- сприяння організації планування діяльності, достовірності ведення бази даних об'єктів внутрішнього аудиту;
- методологічне забезпечення діяльності з внутрішнього аудиту, підвищення якості проведення внутрішніх аудитів;
- врегулювання питання щодо управління ризиками та визначення сфери ризикової діяльності з метою оперативного реагування на виклики часу у сфері пенсійного забезпечення.

Таким чином, внутрішній контроль та аудит спрямовані на забезпечення дотримання законності та ефективності використання коштів, передбачених на адміністративно-управлінські видатки, удосконалення системи управління і, в цілому, на підвищення якості державного фінансового контролю адміністративно-управлінських видатків Пенсійного фонду України.

Література

1. Внутрішній аудит : навч. посіб. / за ред. Ю. Б. Слободяник. – Суми : ТОВ «ВПП «Фабрика друку», 2018. 248 с.
2. Деякі питання здійснення внутрішнього аудиту та утворення підрозділів внутрішнього аудиту. Постанова Кабінету Міністрів України від 28 вересня 2011 року № 1001. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1001-2011-%D0%BF#Text> (дата звернення: 12.10.2022)
3. Державний фінансовий контроль у публічному управлінні: навч. посіб. / Колектив авторів; за ред. В.М. Русіна та Б.С. Шулюк. Тернопіль: Осадца Ю.В., 2018. 214 с.
4. Діяльність внутрішнього аудиту Пенсійного фонду України. URL: <https://www.pfu.gov.ua/diyalnist/diyalnist-vnutrishnogo-audytu/> (дата звернення: 10.10.2022)

5. Звіт про результати аудиту ефективності виконання повноважень органами виконавчої влади в частині контролю за повнотою нарахування та сплати до державного бюджету збору на обов'язкове державне пенсійне страхування. Рахункова палата України. URL: https://rp.gov.ua/upload-files/Activity/Collegium/2021/24-4_2021/Zvit_24-4_2021.pdf (дата звернення: 12.10.2022)

6. Звіт про роботу та виконання бюджету Пенсійного фонду України у 2020-2021 роках. URL: https://www.pfu.gov.ua/content/uploads/2021/03/Zvit_pro_robotu_ta_vykonannya_byudzhetu_PFU_2020/2021.pdf (дата звернення: 11.10.2022)

7. Інформаційно-аналітичні матеріали до звіту про виконання бюджету Пенсійного фонду України за 2020-2021 рік. Пенсійний фонд України. URL: <https://www.pfu.com.ua/news/2022/01/3/616> (дата звернення: 02.10.2022).

8. Публічні фінанси: навч. посібник / за ред. д.е.н., проф.. О.П. Кириленко. Тернопіль: Вектор, 2018. 294 с.

Reference

1. Slobodanyk, Y.B. (2018), *Vnutrishnij audyt* [Internal audit]. TOV Fabrika druku, Sumy, Ukraine.

2. Cabinet of Ministers of Ukraine (2011), Resolution “Some issues of internal audit and formation of internal audit units” available at: <https://zakon.rada.gov.ua> (Accessed 12 Oktober 2022).

3. Rusin, V.M. and Shuluk, B.S. (2018) *Derzhavnyj finansovyj kontrol' u publichnomu upravlinni* [State financial control in public administration], Osadtsa Y.V., Ternopil , Ukraine.

4. Pension Fund of Ukraine (2021), “Internal audit activities of the Pension Fund”, available at: <https://www.pfu.gov.ua> (Accessed 22 Oktober 2022).

5. Accounting Chamber of Ukraine (2022), “Report on the results of the audit of the effectiveness of the execution of powers by the executive authorities in terms of control over the completeness of the accrual and payment to the state budget of the mandatory state pension insurance fee”, available at: <https://rp.gov.ua/upload->

files/Activity/Collegium/2021/24-4_2021/Zvit_24-4_2021.pdf (Accessed 21 Oktober 2022).

6. Pension Fund of Ukraine (2022), “Report on the work and implementation of the budget of the Pension Fund of Ukraine in 2020-2021”, available at: https://www.pfu.gov.ua/content/uploads/2021/03/Zvit_pro_robotu_ta_vykonannya_byudzhetu_PFU_2020/2021.pdf (Accessed 22 Oktober 2022).

7. Pension Fund of Ukraine (2022), “Informational and analytical materials for the report on the implementation of the budget of the Pension Fund of Ukraine for 2020-2021”, available at: <https://www.pfu.com.ua/news/2022/01/3/616> (Accessed 21 Oktober 2022).

8. Kyrylenko, O.P. (2018), *Publichni finansy* [Public finances], Vektor, Ternopil, Ukraine.

Стаття надійшла до редакції 12.12.2022 р.